

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zjišťování zahraničního práva znalcem v oboru Právní vztahy k cizině

Zjišťování obsahu zahraničního práva prostřednictvím znalce z oboru Právní vztahy k cizině se česká judikatura věnuje dlouhodobě. Na závěry, které jsme shrnuli již v článku publikovaném na EPRAVO.CZ v roce 2017[1] nyní navazuje usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 668/2025. To znovu potvrzuje znalecký posudek jako legitimní pramen poznání cizího práva a současně upřesňuje, jak hodnotit jeho spolehlivost a význam odborné kvalifikace znalce. Nové závěry je přitom třeba číst ve spojení se současnou úpravou znalectví podle zákona č. [254/2019](#) Sb.[2]

Povinnost soudu zjistit obsah zahraničního práva

S případy obsahujícími mezinárodní prvek se české soudy běžně setkávají například u přeshraničních smluvních vztahů, rodinných poměrů nebo statusových otázek zahraničních obchodních korporací. Určí-li příslušná kolizní norma jako rozhodné právo jiného státu, nekončí úloha soudu identifikací příslušného právního řádu. Je třeba důkladně zjistit také jeho obsah a způsob, jakým se daný právní řád v zemi původu skutečně používá.[3]

Obsah cizího právního řádu soud rovněž zjišťuje bez návrhu a činí za tímto účelem všechna potřebná opatření. Cizí právo tak v českém civilním řízení zůstává právem, nikoli skutkovou okolností, jejíž existenci by musel některý z účastníků tvrdit a dokazovat.[4] Tento přístup dlouhodobě sleduje Nejvyšší soud. Podle jeho judikatury lze obsah cizího práva zjistit jakýmkoliv dostupným a spolehlivým způsobem, například vlastním studiem soudu, prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti nebo znaleckým posudkem z oboru Právní vztahy k cizině.[5] Není-li význam zahraniční právní normy zřejmý již z jejího textu, musí se soud zabývat také způsobem jejího výkladu a aplikace, zejména relevantní judikaturou a odbornou literaturou. [6] Pouhý překlad právního předpisu proto nemusí ke splnění povinnosti podle § 23 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém („ZMPS“) postačovat.[7]

Znalecký posudek jako zdroj poznání cizího práva

ZMPS nestanoví uzavřený katalog prostředků, jimiž lze obsah zahraničního práva zjistit. Ustanovení § 23 odst. 3 výslovně zmiňuje možnost vyžádat si vyjádření Ministerstva spravedlnosti[8], judikatura však připouští i další spolehlivé zdroje, včetně odborných stanovisek, součinnosti účastníků nebo znaleckého posudku.[9]

Znaleckým posudkem se přitom cizí právo „nedokazuje“ v obvyklém procesním smyslu. Nejvyšší soud opakovaně uvedl, že posudek sloužící ke zjištění obsahu cizího práva nepředstavuje důkaz listinou podle § 129 o. s. ř.[10] protože nedokládá skutkové otázky, ale otázky právní. Jeho funkcí je tedy poskytnout soudu kvalifikovaný zdroj poznání právního řádu, který má následně soud sám aplikovat. Tento přístup odpovídá i odborné literatuře a byl zdůrazněn již v článku publikovaném na EPRAVO.CZ v roce 2017.[11]

Úloha znalce je zde proto oproti jiným oborům specifická. Nemá poskytnout odborný názor na otázku zásadní pro rozhodnutí sporu, ale odborně zprostředkovat obsah zahraničního právního řádu.

Kvalitní posudek by se neměl omezit na citaci právního předpisu nebo sdělení výsledného právního názoru. Měl by identifikovat relevantní právní normy, judikaturu a případně doktrinní zdroje a vysvětlit, jak se z nich podává způsob aplikace relevantních právních norem v rámci zahraničního právního řádu.

Co přináší usnesení NS 27 Cdo 668/2025?

Na tyto závěry navazuje nedávné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2026, sp. zn. 27 Cdo 668/2025. V projednávané věci bylo mimo jiné třeba zjistit obsah práva amerického státu Nevada. Dovolací soud vycházel ze tří podkladů – odborného stanoviska zahraničního profesora, odborného memoranda zpracovaného zahraniční advokátní kanceláří a znaleckého posudku českého znalce.[\[12\]](#)

Nejvyšší soud v odst. 9 usnesení zopakoval, že znalost cizího práva může soud získat jakýmkoliv dostupným a spolehlivým způsobem. Současně připomněl, že podle okolností nestačí zjistit pouze text zahraničního právního předpisu, ale je nutné zabývat se i jeho výkladem, judikaturou a odbornou literaturou.[\[13\]](#)

Za pozornost stojí také odst. 10 usnesení. Nejvyšší soud nepovažoval za problematické, že jedním ze zdrojů poznání bylo právní memorandum americké advokátní kanceláře určené jejímu klientovi. Takový podklad není bez dalšího nespolehlivým zdrojem poznání cizího práva; v konkrétní věci jeho spolehlivost podporovalo i porovnání s dalšími dvěma nezávislými podklady[\[14\]](#). U složitějších otázek zahraničního práva tedy může být vhodné nespolehat pouze na jediný odborný výstup ohledně zahraničního práva, ale jeho závěry kriticky ověřit i dalšími spolehlivými prameny.

Z hlediska znalecké činnosti je nejvýznamnější odst. 12 usnesení. Dovolatelka zpochybňovala způsobilost českého znalce vyjádřit se k vnitrostátnímu právu amerického státu Nevada. Nejvyšší soud uvedl, že znalecký posudek vypracovaný českým znalcem, který sice neabsolvoval studium konkrétního cizího práva, avšak zaměřuje se na právní vztahy k cizině, představuje spolehlivý pramen poznání zahraničního práva. Samotné absolvování konkrétního zahraničního studia podle soudu ještě nevypovídá o spolehlivosti konkrétního posudku, zvláště pokud soud vychází z více vzájemně nezávislých podkladů.[\[15\]](#)

Spolehlivost posudku a rozsah znaleckého oprávnění

Od publikace předchozího článku v roce 2017 nabyl účinnosti zákon č. [254/2019](#) Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech („Zákon o znalcích“). Podle § 1 odst. 3 Zákona o znalcích může znalec vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví a případně specializaci, pro které má oprávnění, a musí tak činit s odbornou péčí.[\[16\]](#) Nemá-li oprávnění potřebné k provedení konkrétního úkonu, je podle § 19 odst. 1 písm. b) povinen jeho provedení odmítnout.[\[17\]](#)

Obor Právní vztahy k cizině je výslovně uveden v příloze zákona o znalcích. Vyhláška č. [505/2020](#) Sb. jej dále člení mimo jiné na zahraniční právo občanské, obchodní, rodinné, pracovní, dědické, finanční a autorské. K Právním vztahům k cizině vyhláška nestanoví zvláštní kvalifikační požadavky, jako to činí pro jiná odvětví a specializace.[\[18\]](#)

Závěr Nejvyššího soudu proto **nelze chápat jako obecné rozšíření znaleckého oprávnění**. Je nutné oddělit dvě otázky. První je, zda je konkrétní znalec podle veřejnoprávní úpravy oprávněn určitý znalecký úkon vůbec provést. Druhou je, zda konkrétní posudek představuje pro soud spolehlivý zdroj poznání zahraničního práva. Právě druhou z těchto otázek řešil Nejvyšší soud v usnesení 27 Cdo 668/2025.

Absence studia konkrétního zahraničního právního řádu tedy nemusí sama o sobě znamenat, že odborný výstup znalce je nespolehlivý, ostatně pak by se činnost znalců v tomto oboru značně vyprázdnila. Znalec však musí působit v mezích svého znaleckého oprávnění a respektovat zákonné požadavky odborné péče.[\[19\]](#) V praxi je proto třeba zkoumat nejen obsah a přesvědčivost posudku, ale také konkrétní rozsah oprávnění znalce, který jej zpracoval.

S tím souvisí i požadavek § 28 Zákona o znalcích, podle něhož musí být znalecký posudek úplný, pravdivý a přezkoumatelný. U posudku zaměřeného na zahraniční právo se přezkoumatelnost projeví zejména transparentním označením použitých právních předpisů, judikatury a odborné literatury a vysvětlením, jak znalec z těchto zdrojů dospěl ke svým závěrům. Takový postup umožňuje soudu posoudit spolehlivost a přezkoumatelnost posudku a zároveň splnit vlastní povinnost podle § 23 ZMPS použít zahraniční právo způsobem, jakým se používá v zemi svého původu.

Závěr

Základní východisko popsané v článku publikovaném na EPRAVO.CZ v roce 2017 zůstává aktuální: znalecký posudek z oboru Právní vztahy k cizině není důkazem o skutkové okolnosti, ale jedním z prostředků, jimiž si soud opatřuje znalost rozhodného zahraničního práva. Nová právní úprava však podrobněji vymezila rozsah znaleckého oprávnění a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 668/2025 nově akcentuje spolehlivost konkrétního odborného výstupu.

Pro praxi z rozhodnutí plyne zejména to, že zjišťování cizího práva není nutné, a často ani vhodné, omezovat na jediný zdroj. Rozhodující je jeho spolehlivost a u složitějších otázek může být vhodné závěry znaleckého posudku konfrontovat s dalšími nezávislými podklady. Současně bylo výslovně Nejvyšším soudem řečeno, že vzdělání znalce nehraje rozhodující roli při určení spolehlivosti posudku a oprávnění znalce posudek vyhotovit.

doc. JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.

Vedoucí partner

Bc. Aleš Kartusek.

Paralegal

[BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz

[1] BRODEC, Jan; SKALSKÁ, Helena. Zjišťování obsahu cizího práva a předmět znaleckého oboru právní vztahy k cizině. EPRAVO.CZ, 28. 7. 2017, ID 106189.

[2] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2026, sp. zn. 27 Cdo 668/2025, č. j. 27 Cdo 668/2025-1916, zejména odst. 9-12; zákon č. [254/2019](#) Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

[3] Zákon č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 23; PAUKNEROVÁ, Monika; PFEIFFER, Magdalena; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta a kol. Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2024, komentář k § 23

[4] KUČERA, Zdeněk; PAUKNEROVÁ, Monika; RŮŽIČKA, Květoslav a kol. Mezinárodní právo soukromé. 8. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk; Brno: Doplněk, 2015, s. 184-186; MACH, Tomáš. Způsoby a hloubka zjišťování obsahu cizího (cizozemského) práva v českém civilním procesu. Jurisprudence. 2020, roč. 29, č. 4, s. 29-35

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3529/2010; srov. dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 21 Cdo 1012/2013, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2016, sp. zn. 29 Cdo 1115/2014.

[6] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 33 Cdo 4334/2014; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 21 Cdo 1012/2013; usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 2/11; srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2026, sp. zn. 27 Cdo 668/2025, odst. 9.

[7] MACH, T., op. cit.; BŘÍZA, P. a kol. Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014, komentář k § 23

[8] Evropská úmluva o poskytování informací o cizím právu, č. 221/1998 Sb.

[9] § 23 odst. 3 ZMPS; BŘÍZA, P. a kol., op. cit.; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 12. 2019, sp. zn. 29 ICdo 96/2016

[10] Usnesení NS sp. zn. 33 Cdo 3529/2010; 29 Cdo 1115/2014; 27 Cdo 668/2025, odst. 9.

[11] PAUKNEROVÁ, M.; BRODEC, J. Czech Republic and Slovak Republic. In: ESPLUGUES, C.; IGLESIAS, J. L.; PALAO, G. (eds.). Application of Foreign Law. Munich: Sellier, 2011, s. 173-184; BRODEC, J.; SKALSKÁ, H., op. cit.

[12] Usnesení NS sp. zn. 27 Cdo 668/2025, odst. 10.

[13] Tamtéž odst. 9.

[14] Tamtéž, odst. 10

[15] Tamtéž, odst. 12

[16] § 1 odst. 3 zákona č. [254/2019](#) Sb.; ŠEVČÍK, P.; MALAST, J.; POLÁČEK, B. a kol. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Praktický komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2026, komentář k § 1.

[17] . § 19 odst. 1 písm. b) zákona č. [254/2019](#) Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech; ŠEVČÍK, Petr; MALAST, Jan; POLÁČEK, Bohumil a kol. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (254/2019 Sb.). Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2026, komentář k § 19.

[18] Příloha zákona č. [254/2019](#) Sb.; přílohy č. 1 a 2 vyhlášky č. [505/2020](#) Sb.

[19] ŠEVČÍK, P.; MALAST, J.; POLÁČEK, B. a kol., op. cit., komentář k § 1, § 19 a § 28; § 28 zákona č. [254/2019](#) Sb.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zjišťování zahraničního práva znalcem v oboru Právní vztahy k cizině](#)
- [Zpětné schválení odměny člena statutárního orgánu je přípustné](#)
- [Financování sportovních klubů a veřejná podpora: nová metodika ÚOHS a co z ní plyne pro praxi](#)
- [Jednotné evropské nebe: změna zákona o civilním letectví na obzoru. Od evropského rámce k](#)

vnitrostátnímu provedení

- Byznys a paragrafy, díl 42: (Ne)funkčnost automatického průpisu do ESM
- K volbě školského zařízení nezletilému prozatímním rozhodnutím
- Co všechno je možné zařadit do bodu pořadu jednání valné hromady s.r.o.
- Výklad některých otázek týkajících se valných hromad obchodních korporací ve světle aktuální judikatury
- Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA
- Povaha sjezdů
- Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?